

doopsgezinde
gemeente
leeuwarden

Doopsgezinde Gemeente Leeuwarden

29 maart 2018 – Witte Donderdag

Avondmaal

Organist: Gerben Bergstra; voorganger: Roelof Akse

Een voorbeeld van overgave

* Mededelingen en aansteken van de kaars

* Bemoediging en groet

* Zingen *De vreugde voert ons naar dit huis* NL 280: 1-3 en 6

* In Memoriam van zr. Eef Dankert-Jensma

* Zingen *Aan U behoort, o Heer der heren* NL 978: 1-3

* Gebed

* Bijbellezing Johannes 13: 1-12a (NBV)

* Zingen *Vlammen zijn er vele* NL 970: 1, 2 en 4

* Bijbellezing Johannes 13: 12b-17 (NBV)

* Zingen *Withoefolle flammen ...* FNL 970: 1 en 4

* Overdenking

Zusters en broeders,

'Je zult gelukkig zijn als je dit niet alleen begrijpt, maar er ook naar handelt'

Bij mijn korte overdenking van 18 maart jl. heb ik gezegd: daar kom op deze avond op terug.
Daarmee doelend op de woorden van psalm 51:

*'schrob het vuil van me af ... (en)
Geef mij een nieuw hart.
Zend uw geest, dat ik herschapen word.
Als dat zou kunnen'
(H. Oosterhuis, 150 psalmen vrij)*

Viezigheid en dwaasheid gaan arm in arm.

Gereinigd worden is praktisch én spiritueel van aard. In het ritueel van reiniging zijn ze verweven;
zoals draden van een linnen doek: *schering en inslag ... praktisch en spiritueel.*

Reinheid speelt door de gehele Bijbel heen een rol; het voorkomt dat je met ziektes raakt besmet.
Properheid is een levensvoorwaarde in een warm klimaat zonder koelkast of vriezer. De natuurlijke
omgeving met zout en met kennis van bomen en kruiden, bieden een alternatief om te bewaren, om
te beschermen, om te genezen.

Neem bijvoorbeeld uit diezelfde psalm 51 (David toont een diep berouw):

*'Was mij geheel van mijn ongerechtigheid ... (4a)
Ontzondig mij met hysop, dan ben ik rein,
Was mij, dan ben ik witter dan sneeuw' (9).*

Hysop is een plant met krachtige, genezende stoffen, o.a. gebruikt voor moeizaam genezende wonden, pest, longaandoeningen. En ook de lever wordt met hysop gezuiverd. Daarnaast was hysop, gekookt in azijn, bekend als een verdovend middel. Denk hierbij aan de evangelie woorden bij de kruisiging van Jezus: *'Zij staken dan een spons, gedrenkt met zure wijn op een hysopstengel en brachten die aan zijn mond'* (Joh. 19: 29).

Ook in overdrachtelijke zin speelt reinheid een rol in de lessen van Jezus. In een bekende Mattheüs rede spreekt Jezus de schare toe; het gaat o.a. over: *'iets wel zeggen, maar het vervolgens niet doen'* (Matt. 23: 3)

'Laat je niet Rabbi noemen, want één is je Meester en gij zijt allen broeders én zusters!' (Matt. 23: 8).
'Maar wie de grootste onder u is, zal uw dienaar zijn!' (Matt. 23: 11).

En kenmerkend over reiniging: *'Gij huichelaars, want gij reinigt de buitenzijde van de beker en van de schotel, maar van binnen zijn zij vol roof en onmatigheid'*.

Na die observatie volgt de vermaning: *'Gij blinde farizeeër, reinig eerst de inhoud van de beker; dan zal hij ook van buiten rein worden'* (Matt. 23: 26).

Het meest krachtige is dit evangelie samengevat in de Bergrede: *'zalig de reinen van hart, want zij zullen God zien'* (Matt. 5: 8) – *'Gelukkig wie zuiver van hart zijn'* (NBV)

Dwaasheid – berouw, inkeer – zuivering (hysop) en bekering; een nieuwe weg wordt ingeslagen. Geïnspireerd door deze Bijbelse woorden, zitten wij hier vanavond aan tafel. In navolging van die leerlingen, die met vallen en opstaan, Rabbi Jezus volgden.

Navolging.

De moed hebben om te verschijnen, om hier te verschijnen ... niet omdat we zo goed zijn. Niet omdat we zo'n geweldige buitenkant hebben: *mooie appels voor het raam*. Maar omdat we honger en dorst hebben naar gerechtigheid. We smachten naar vrede, we verlangen naar héélheid!

We bewerken de aarde, en ontvangen de opbrengst met open handen: genade als *aren út skelpen*. Er ontstaat ontspanning, aandacht en stilte in een wereld vol rumoer.

Dêlbedzje fan 'n stoarm in een hoofd vol met gedachten

Als je goed luistert hoor je 't kloppen van jouw hart ... *'schrob het vuil van me af ... als dat zou kunnen ... vanavond'*.

Zo klinken momenteel protesten van jongeren in de Verenigde Staten, tegenover die machtige wapenlobby: *'schrob het vuil van de staat af!'*

Zelfs de kleindochter van Martin Luther King, *een famke van 11*, laat haar droom spreken: stop die vrije verkoop van pistolen en geweren onder 't mom van een grondrecht. Vanuit het verdriet klinkt een opstand; en juist de kinderen en jongeren van Amerika laten die tegenstem horen!

Voetwassing; rollen worden omgekeerd!

Begrijpen jullie wat deze Meester uit Nazareth heeft gedaan?

Hoe gaat die omkering door jou heen?

Ben je in staat om 't harnas van gewoonte en traditie te doorbreken?

Er gaat van alles trillen.

Je gaat niet zo maar op de knieën.

Of: *'mijn voeten ... toe nou zeg ... dat kan ik toch zelf!'*

Keer op keer hebben we deze oefening nodig.

Wie ben ik ten opzichte van mijn naaste? Wie is mijn naaste, ten opzichte van mij?

In het gemeentewerk mogen we een jas uitdoen.

In het gemeenschappelijke vieren mogen we onze schoenen uittrekken.

We zijn er toch niet op uit om die ander op de tenen te trappen, of om haar een pootje te lichten; maar juist om die achilleshiel teder te wassen.

We zijn dat aanraken niet zo gewend; opnieuw een oefening in compassie, wanneer woorden tekort schieten. Wanneer je ziel stil word door verbijstering of door verwondering.

Ik moet in dit verband denken aan een bibliodrama tijdens een dienst in het *Trefpunt*, Beetsterzwaag. Hier is een zorg-instelling met ruim 300 mensen met een verstandelijke beperking.

Dat was toen mijn oefenruimte om onhandig met het evangelie bezig te zijn; terwijl dit evangelie zich daar voordeed! *'t Gebeurde voor mijn ogen!*

Vaak staart de *kern van het leven* jou in het gezicht, maar je ziet er aan voorbij. En je denkt aan verderop ... of aan later.

Het verhaal in die Trefpuntdienst ging om de intocht van Jeruzalem, tientallen jassen werden op de grond gelegd: *Hosanna voor de Koning! Palmpasen in het kwadraat! Een feestelijke optocht ...*

Maar goed ... wie kwam in aanmerking voor die rol van koning op een ezel?

En terwijl ik rondkeek in het Trefpunt, zat hij daar aan de buitenste rand, in een rolstoel. En hij lachte: *Emrah.*

Wat was die jongen beschadigd ... *god-allemachtig*, volledig beperkt in zijn doen en laten ..., niet kunnen spreken, halfblind. Terwijl hij vroeger gezond was geweest, een gewone jongen die kon lopen, voetballen, vuurtje stoken. Er was iets mis gegaan met een behandeling. Grondig mis!

En nu was vooral zijn huid zo beschadigd, dat hij speciale kleding nodig had.

Wanneer je hem 's morgens in bad deed; en dat gebeurde als therapie iedere ochtend, dan moest je daar minstens een uur voor uittrekken. Een oefening in geduld.

En vooral die eerste keren dat je deze intieme reiniging en verzorging deed moest je over een drempel, (*begrijpelijke schroom!*) want op zijn handen en voeten zitten grote huid-schubben die worden ingesmeerd.

Tijdens dat moment in het Trefpunt van bibliodrama lachte hij.

En met zijn rolstoel werd hij over de jassen gereden, zo werd hij Jeruzalem binnen geduwd; en er werd met takken gezwaaid. Hij was de koning!

En, *bij wijze van spreken*, is hij degene die mijn voeten wast.

Amen

(een toegift: morgen is het *Goede Vrijdag*, we herdenken dan het lijden en sterven van Jezus)

Een emotionele aardbeving

Ga niet naar anderen als dat leed u slaat
dat de mens kromt, of als een wig hem splijt;
ga niet naar anderen: raak uw kracht niet kwijt,
die harde kern waarmee ge het bestaat.
En houd uw huis in stand, gelijk altijd.

Ga niet naar anderen: hun blik verraad
weigering te beseffen wat er is.
Straks woelt hun onrust om in uw gemis.
Mijd hun bedisselen, hun ergernis
dat ge u blijkbaar niet gezeggen laat.

Zoek bij een goede vriend, u toegewijd,
één die u niets verwijt, niets vraagt, niets raadt,
maar u verdraagt met uw beschreid gelaat.
Die, zelf zwijgzaam, u kent voor wie gij zijt,
en merkt dat het, *nog bevend*, berg-op gáat.

Ida Gerhardt

* Orgelspel

* Als toeleiding naar het avondmaal zingen we tweemaal

Let all who are thirsty come

Taizé

* Open ruimte, in de viering van het avondmaal delen we brood en wijn

* Uitnodiging

* Tijdens het avondmaal zingen we

Wie geeft het brood, dat hongerigen voedt NL 381: 4 en 5

* Dankgebed, voorbeden en stilte

Na stilte zingen we samen

U wil ik danken, grote Levensvorst

NL 381: 6

* Collecte voor Artsen zonder Grenzen

* Slotlied

De dag, door uwe gunst ontvangen

NL 248: 1-4

* Zegenbede

Hear, wy freegje no, Jo seine op ús wei
Hear, wy freegje Jo, wês mei ús eltse dei (2x)
Amen

Liederen overgenomen uit *Liedboek – zingen en bidden in huis en kerk*, tenzij anders vermeld.